Sondaj privind accesul la finanţare al companiilor nefinanciare din România şi capacitatea acestora de a face faţă unor condiţii financiare nefavorabile (FCNEF)

A. Accesul la finanţare al companiilor nefinanciare

(A1). Situaţia economică generală a companiilor nefinanciare

Evoluţia principalilor indicatori economici în perioada aprilie – septembrie 2013

Majoritatea companiilor au raportat evoluții mixte în perioada aprilie – septembrie 2013 pentru principalii indicatori economici. Cele mai multe răspunsuri privind dinamica *Cifrei de afaceri*, *Costurile cu forța de muncă* și *Alte costuri de producție* indică menţinerea în mare măsură nemodificată a indicatorilor, Grafic 1. Pe de altă parte, soldul net conjunctural (diferența între cei care au raportat o modificare favorabilă, față de cei care au indicat o deteriorare a indicatorilor) sugerează o deteriorare, în opinia firmelor, a *Profitului* (38 la sută din firme consideră că acesta s-a menținut relativ constant, 47 la sută din răspunsuri au indicat o scădere a profitului, în timp ce 18 la sută au raportat o creştere a acestui indicator în perioada aprilie – septembrie 2013), Grafic 1.

În structură, evoluțiile sunt de asemenea mixte. În primul rând, analiza după dimensiunea firmei nu a indicat diferenţe semnificative între răspunsurile furnizate de IMM şi corporaţii pe respectivele subiecte. În al doilea rând, după principalele sectoare de activitate şi regiuni geografice, se remarcă menținerea relativ neschimbată a indicatorilor economici ai firmelor, cu excepţia profitului şi marjei profitului (Grafic 2 și Grafic 3). Soldul net conjunctural evidenţiază că firmele din agricultură au înregistrat creşterea cifrei de afaceri, dar majorarea importantă a costurilor a condus la diminuarea marjei profitului.

Majoritatea companiilor consideră că nivelul gradului lor de îndatorare (calculat ca raportul între datorii şi active) s-a menţinut în mare proporţie constant în perioada aprilie – septembrie 2013. În cazul a 19 la sută dintre răspunsuri, s-a semnalat o creştere a îndatorării, iar în 8 la sută din cazuri o scădere a indicatorului, Grafic 4.

Cele mai presante probleme ale companiilor în perioada aprilie – septembrie 2013

Nivelul ridicat al fiscalităţii, *Concurenţa* şi *Lipsa cererii* au fost indicate de firme ca fiind cele mai presante probleme cu care s-au confruntat în perioada aprilie – septembrie 2013. Dificultăți legate de *Accesul la finanţare* au fost semnalate în cazul a 20 la sută dintre respondenți, Grafic 5. În condiţiile în care 65 la sută dintre companiile respondente au declarat că nu au credite în derulare, se constată că *Accesul la finanţare* este o problemă mai presantă în special pentru companiile care au în prezent credite de la bănci şi IFN (30 la sută dintre firmele cu credite au

declarat că *Accesul la finanţare* este o problemă presantă, în timp ce 15 la sută dintre firmele fără credite au semnalat această problemă, Grafic 6 și Grafic 7). O explicație se referă la eligibilitatea cererii, în sensul că unele firme care au credite în derulare se confruntă cu un grad de îndatorare mai mare și/sau cu o capacitate mai redusă de onorare a serviciului datoriei, ceea ce le îngreunează accesul la noi finanţări. De asemenea, există și un număr relativ important de firme care nu apelează la finanţare de la bănci sau IFN (65 la sută) și care nici nu intenționează să acceseze în viitor asemenea surse (62 al sută).

IMM au declarat că sunt afectate într-o mai mare măsură decât corporaţiile de majoritatea problemelor economice și financiare listate în chestionar. Cele mai presante sunt *Nivelul ridicat al fiscalităţii* (81 la sută dintre respondenți), *Concurenţa* (47 la sută dintre respondenți) şi *Lipsa cererii* (45 la sută dintre respondenți), Grafic 8. Spre comparație, în cel mai recent sondaj desfăşurat în zona euro pentru perioada aprilie-septembrie 2013, principala problemă a IMM a fost *Lipsa cererii* (24 la sută dintre respondenţi), iar *Accesul la finanţare* a ocupat locul secund (16 la sută dintre respondenţi). În ceea ce privește corporațiile din România, conform acestui sondaj, acestea consideră că cele mai presante probleme sunt *Nivelul ridicat al fiscalităţii* (65 la sută dintre respondenți), *Disciplina la plată* (40 la sută dintre respondenți) şi *Concurenţa* (34 la sută dintre respondenți).

(A2). Disponibilitatea surselor de finanţare

Principalele surse de finanţare ale companiilor în perioada aprilie – septembrie 2013

Firmele declară că cele mai importante surse de finanțare sunt cele interne, sub forma *Reinvestirii profitului sau vânzării de active din patrimoniul firmei* sau sub forma *Creditelor de la acționari sau a majorărilor de capital*, Grafic 9. Se remarcă și apelul relativ însemnat al firmelor la creditul comercial și la finanţarea de la bănci (21 la sută dintre respondenți au indicat că folosesc cel puțin un produs bancar de creditare). Utilizarea de credite având garanția fondurilor de garantare a creditelor a fost indicată ca soluție de finanțare într-un număr relativ redus de cazuri (3 la sută dintre respondenți), ceea ce poate sugera potențialul acestor fonduri în vederea relansării sustenabile a creditării. În special firmele din agricultură au apelat la sprijinul fondurilor de garantare a creditelor pentru finanțarea activității.

Firmele care activează în sectoare producătoare de bunuri comercializabile[1] (*tradables*) au primit credite de la bănci sau IFN într-o proporție mai mare decât firmele din sectoarele bunurilor necomercializabile (*non-tradables*), Grafic 10. Evoluția poate indica că realizarea unui nou tipar

[1] În categoria sectoarelor care produc bunuri comercializabile (*tradables*) au fost incluse companiile din agricultură, vânătoare şi silvicultură, industrie şi energie. În categoria *tradables* ar mai putea fi incluse şi firmele care prestează servicii de transport internaţional, comunicaţii, turism extern etc., însă statisticile disponibile nu permit identificarea distinctă și exactă a firmelor menționate. În categoria sectoarelor care produc bunuri necomercializabile (*non-tradables)* au fost incluse companiile din construcţii, comerţ şi servicii şi transport, depozitare şi comunicaţii.

mai sustenabil de creştere economică are într-o oarecare măsură suport şi din partea sistemului financiar. Analiza pe principalele sectoare din economie indică firmele din agricultură ca bazându-se pentru finanțare într-o proporţie mai mare pe surse externe firmei: credit comercial (35 la sută dintre respondenți), produse de finanţare de tip leasing financiar sau factoring (24 la sută dintre respondenți) sau credite bancare (29 la sută dintre respondenți). Cele mai multe companii care accesează credite de investiţii sunt din domeniile agricultură (9 la sută dintre respondenți), precum şi construcţii şi imobiliare (6 la sută dintre respondenți), Grafic 11.

Finanţarea de pe piaţa de capital în perioada aprilie – septembrie 2013 a avut o pondere neglijabilă în totalul finanţării firmelor din România. Un număr modest de firme (0,05 la sută dintre respondenții IMM şi 0,08 la sută dintre respondenții corporații) a indicat piața de capital drept sursă de finanțare a activității.

Evoluţia principalelor surse de finanţare ale companiilor în perioada aprilie – septembrie 2013 şi perspective pentru perioada octombrie 2013 – martie 2014

Majoritatea semnificativă a firmelor consideră că disponibilitatea surselor actuale de finanțare s-a menținut constantă în perioada aprilie – septembrie 2013, Grafic 12. De asemenea, această disponibilitate se va păstra pentru orizontul următoarelor 6 luni (octombrie 2013 – martie 2014), Grafic 13. Opiniile firmelor care preconizează o schimbare a disponibilității surselor actuale de finanțare sunt minoritare, iar sinteza acestor opinii surprinsă în cadrul soldului net conjunctural indică o restrângere a accesului la finanțare în următoarele 6 luni, în special a creditului bancar. După dimensiunea entității raportoare, IMM anticipează o scădere mai mare a disponibilității finanțării (comparativ cu corporațiile) în următoarele 6 luni.

Analiza opiniilor privind sursele de finanțare după sectorul de activitate din care provine firma respondentă indică un mesaj similar cu cel menționat anterior la nivel agregat. Mesajul furnizat de soldul net conjunctural este că firmele din agricultură au utilizat în creștere majoritatea tipurilor de finanţări, în perioada aprilie – septembrie 2013, cu precădere accesul la *Creditele de la acţionari sau majorările de capital* (14 la sută în procent net), iar pentru perioada octombrie 2013 – martie 2014 se așteaptă creşterea disponibilităţii *Creditului de investiţii* (13 la sută în procent net), Grafic 14 și Grafic 15.

Destinaţii ale finanţării atrase de companiile nefinanciare, în perioada aprilie – septembrie 2013

Principale motive pentru care companiile au apelat în perioada aprilie – septembrie 2013 la una sau mai multe surse de finanţare din afara companiei au fost *Plata furnizorilor* (33 la sută dintre respondenţi), *Constituirea unui capital de lucru* (25 la sută dintre respondenţi) şi *Dezvoltare, investiţii* (18 la sută dintre respondenţi). Un număr important de firme (38 la sută dintre respondenți) au raportat că nu au apelat la surse de finanţare din afara companiei în perioada indicată, Grafic 16. Corporaţiile au acordat o importanţă mai ridicată investiţiilor şi dezvoltării afacerilor comparativ cu IMM (34 la sută dintre respondenții de tip corporații, față de 17 la sută

dintre respondenții de tip IMM), în timp ce IMM au solicitat finanțare în bună parte pentru achitarea facturilor, Grafic 17. Firmele din agricultură (indiferent de dimensiune) au apelat pe scară largă la finanțarea externă companiei pentru a derula proiecte de investiții (43 la sută dintre respondenți).

Rata de succes a companiilor în accesarea de finanţare de la bănci şi IFN în perioada aprilie – septembrie 2013

Majoritatea firmelor intervievate nu au aplicat în perioada aprilie – septembrie 2013 pentru nici un tip de credit de la bănci şi IFN. Explicațiile furnizate pentru o asemenea decizie se referă la suficiența fondurilor interne sau a altor surse de finanţare (în special în cazul corporațiilor), precum şi la alte motive care nu sunt legate de condițiile creditării, Grafic 18.

În intervalul menționat, 34 la sută dintre IMM respondente au aplicat pentru un credit, iar rezultatele în general au fost favorabile (21 la sută dintre IMM respondente au solicitat şi au obţinut finanţarea necesară, în timp ce 4 la sută au aplicat şi nu au primit nici o sumă, 6 la sută au aplicat şi au obţinut doar o parte din finanţarea solicitată, iar 3 la sută au refuzat un credit aprobat din cauza costului sau a altor motive). Circa 7 la sută dintre IMM respondente au declarat că nu au aplicat pentru un credit de la bănci sau IFN în perioada aprilie – septembrie 2013, pentru că nu au considerat că o asemenea cerere ar fi fost acceptată.

Accesarea de către companii a fondurilor europene în perioada aprilie – septembrie 2013

Accesarea de fonduri europene pentru derularea activității rămâne o soluție uzitată modest de către companii. Majoritatea covârșitoare a respondenților (92 la sută) au indicat că nu au avut experiență cu fondurile europene în perioada aprilie – septembrie 2013, în timp ce 2 la sută dintre firme au aplicat pentru un asemenea proiect care a fost aprobat, Grafic 19. Situația diferă puțin după dimensiunea companiei, corporațiile declarând că au mai multă experiență decât IMM în utilizarea fondurilor europene (8 la sută dintre corporații au aplicat şi au primit aprobare pentru un proiect având o asemenea finanţare, iar 9 la sută dintre corporaţii au primit rambursări în perioada aprilie – septembrie 2013 din proiecte cu finanţare europeană).

(A3). Condiţiile şi factorii de influenţă privind accesul la finanţare al companiilor

Relaţia companiilor cu băncile şi IFN, în perioada aprilie – septembrie 2013

Cele mai multe companii respondente (65 la sută) nu au avut credite în derulare cu bănci sau IFN în perioada aprilie – septembrie 2013. Dintre cele care au avut asemenea relații cu instituțiile financiare, majoritatea au indicat menținerea neschimbată a relației, Grafic 20. Opiniile minoritare privind îmbunătățirea relației cu băncile și IFN sunt în mare măsură similare în

procent cu cele privind înrăutățirea relației (4 la sută față de 5 la sută din total respondenți). În structură, corporaţiile au declarat că relaţia acestora cu băncile a cunoscut o îmbunătăţire în perioada de referinţă într-o măsură mai mare decât cifrele la nivel agregat, Grafic 21.

Percepţia companiilor asupra termenilor şi condiţiilor aplicate de bănci şi IFN, în perioada aprilie – septembrie 2013[2]

Potrivit companiilor care au raportat că au credite în derulare la bănci, termenii şi condiţiile aplicate creditelor contractate au rămas preponderant constante în perioada aprilie – septembrie 2013. La nivel agregat, 79 la sută dintre companii au declarat că *Nivelul ratelor de dobândă* a rămas aproximativ acelaşi, iar în 79 la sută din cazuri nu s-au înregistrat schimbări privind *Cerinţele de colateral*. În sold net conjunctural s-a remarcat o înăsprire moderată a termenilor şi condiţiilor care s-a manifestat îndeosebi prin creşterea *Nivelului costului finanţării, altul decât ratele de dobândă* (20 la sută în procent net) şi prin înăsprirea *Cerinţelor privind valoarea sau tipul colateralului pe care instituţiile financiare le-au solicitat* (19 la sută în procent net), Grafic 22. În cazul IMM care s-au confruntat cu o modificare a termenilor și condițiilor de creditare, modificare a fost de regulă nefavorabilă: rata dobânzii și costul, altul decât cu dobânda, s-au majorat, cuantumul disponibil al împrumutului și maturitatea acestuia s-au redus, iar cerințele privind valoarea sau tipul colateralului s-au majorat, Grafic 23.

Principalele dificultăţi întâmpinate de companii în accesarea de finanţare de la bănci şi IFN, în perioada aprilie – septembrie 2013

Nivelul prea ridicat al dobânzilor şi comisioanelor percepute de către instituţiile financiare reprezintă obstacolul principal în calea accesului la finanţare identificat de 47 la sută dintre respondenți. Cu aceeași finalitate acționează *Cerinţele privind colateralul sau tipul colateralului* (36 la sută), *Clauzele contractele* (33 la sută) şi *Birocraţia procesului de creditare* (30 la sută). *Vechimea companiei*, *Istoricul de credit* al acesteia şi *Planul de afaceri* prezentat instituţiei financiare nu reprezintă, în opinia respondenților, aspecte care să fi îngreunat accesul la finanţare în perioada aprilie – septembrie 2013, Grafic 24.

Consecvent manifestării canalului clasic de creditare în economic, IMM de regulă declară că se confruntă cu dificultăți mai mari comparativ cu corporațiile în accesarea finanțării de la bănci și IFN (Grafic 25).

Un alt argument că realizarea unui tipar sustenabil de creștere economică are într-o oarecare măsură și sprijinul sistemului financiar este că firmele care produc bunuri ce încorporează un grad ridicat de inovație (*high-tech* și *medium high-tech*) au declarat că întâmpină dificultăți mai

[2] Secțiunea încorporează doar răspunsurile companiilor care nu au selectat varianta de răspuns *Nu aveți credite în derulare* din cadrul întrebării A7 din chestionar.

scăzute în accesarea finanțării comparativ cu firmele producătoare de bunuri care nu încorporează niveluri înalte de inovație (*low-tech* și *medium low-tech*), Grafic 26.

B. Capacitatea companiilor de a face faţă unor evoluţii financiare nefavorabile

(B1). Percepţia companiilor asupra unor evoluții nefavorabile privind costul finanțării (rata dobânzii)

Percepţia asupra influenţei costului de finanţare (la momentul septembrie 2013)

Există două categorii de opinii dominante. Pe de o parte sunt cele care evidențiază că nivelul actual al costului finanțării nu contează, pentru că firma nu are nevoie de credite furnizate de bănci sau IFN (47 la sută dintre respondenți). Pe de altă parte, un alt număr important de firme (34 la sută dintre respondenți) consideră că nivelul actual al costului finanțării deja afectează activitatea sau capacitatea companiei de a rambursa împrumutul, Grafic 27 și Grafic 28.

Percepţia asupra unui nivel maxim suportabil al ratei dobânzii la credite (la momentul septembrie 2013)

O pondere semnificativă a respondenților (44 la sută dintre cei care au credite în lei și 48 la sută dintre cei care au credite în euro) au evidențiat că intenționează să-și reducă gradul de îndatorare, astfel că firma nu va contracta nici un credit în viitor, indiferent de costul acestuia. Firmele care s-au arătat interesate de apelarea la resursele băncilor au declarat că vor face acest pas doar în condițiile unui cost scăzut al finanțării (între 0,1 la sută și 5 la sută pentru creditele în lei, respectiv între 0,1 la sută şi 3 la sută pentru credite în euro), Grafic 29 și Grafic 30.

Percepţia asupra unor posibile evoluții nefavorabile privind rata dobânzii (la momentul septembrie 2013)

Cele mai multe IMM au credite în lei contractate la o rată medie a dobânzii cuprinsă între 9 la sută și 11 la sută, iar majoritatea corporațiilor s-au îndatorat în monedă națională la un cost sub 9 la sută, Grafic 31. Aceste diferențieri între corporații și IMM cu privire la costurile actuale de finanțare, precum și situația economică diferită a celor două tipuri de firme, reprezintă explicații importante cu privire la reacția asimetrică la eventuale majorări ale ratei dobânzii. Cele mai multe răspunsuri din partea corporațiilor indică o capacitate a acestora de a face față unor creșteri a ratei dobânzii în monedă națională cuprins între 1 și 3 puncte procentuale. În cazul IMM, cele mai multe răspunsuri au indicat că nivelul actual al ratei dobânzii deja afectează activitatea firmei (28 la sută dintre respondenți) sau că majorări chiar și modeste ale costului creditului ar pune presiune asupra capacității de onorare a serviciului datoriei, Grafic 32.

IMM care s-au îndatorat în valută au un cost mediu al finanțării cuprins fie între 3 la sută și 5 la sută (23 la sută dintre respondenți), fie între 3 la sută și 5 la sută (23 la sută dintre respondenți),

Grafic 33. Mesajul transmis de IMM la întrebarea privind capacitatea de a face față unei creșteri a ratei dobânzii în euro este similar celui aferent ratei dobânzii în lei: cele mai multe IMM consideră că nivelul actual al costului creditului în euro deja afectează activitatea firmei, Grafic 34.

(B2). Percepţia companiilor asupra unei evoluții nefavorabile a cursului de schimb al monedei naţionale în raport cu moneda euro

Percepţia asupra unei eventuale deprecieri a monedei naţionale (la momentul septembrie 2013)

Majoritatea companiilor (52 la sută dintre respondenți) consideră că nivelul actual al monedei naționale în raport cu euro le afectează activitatea, în timp ce aproape 20 la sută din firme opinează că nici un nivel al deprecierii monedei nu le-ar afecta activitatea, Grafic 35. Corporațiile declară că ar putea suporta mai bine o evoluție nefavorabilă a monedei naționale comparativ cu IMM, iar cele mai multe răspunsuri (40 la sută din total corporații) indică un nivel asupra pragului de suportabilitate cuprins între 4,5 și 4,6 lei pentru un euro, Grafic 36.

Majoritatea firmelor importatoare[3] consideră că nivelul actual al cursului deja le afectează activitatea (indiferent de dimensiunea acestei firme sau dacă au sau nu credite în euro, Grafic 37 și Grafic 38). La rândul lor, firmele exportatoare[4] consideră că un nivel semnificativ al deprecierii monedei naționale de asemenea le-ar afecta în mod negativ activitatea.

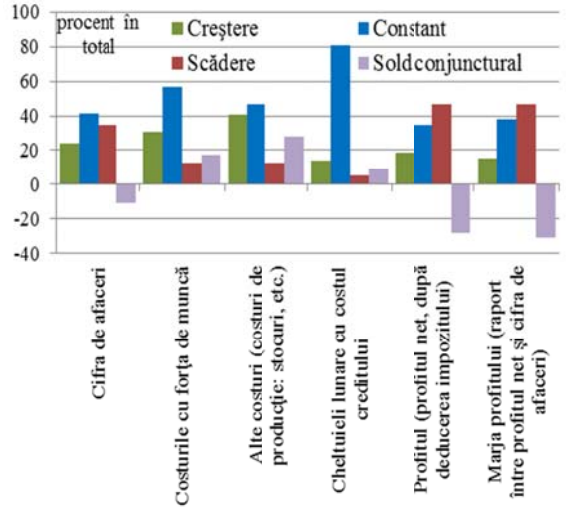
Percepţia asupra unei eventuale aprecieri a monedei naţionale (la momentul septembrie 2013)

Aprecierea monedei naționale față de euro este considerată de firme ca fiind de regulă mai puțin îngrijorătoare decât deprecierea (Grafic 35 față de Grafic 39), cel mai probabil datorită îndatorării importante în euro pe care o dețin companiile nefinanciare din România și care ar pune presiune asupra serviciului datoriei în cazul unei deprecieri a leului. Analiza răspunsurilor după dimensiunea firmei arată că pentru multe scenarii de apreciere, firmele mari (corporațiile) ar fi mai afectate decât IMM, Grafic 40. Explicaţia poate proveni din faptul că majoritatea exportatorilor din eşantion sunt corporaţii (57 la sută), iar aprecierea monedei naționale le-ar afecta activitatea.

[3] În categoria firmelor importatoare au fost alese acele companii de comerţ exterior care realizează import net (deficit comercial), iar valoarea importurilor lor a fost mai mare de 100.000 euro în fiecare trimestru din anul 2012.
[4] În categoria firmelor exportatoare au fost alese acele companii de comerţ exterior care realizează export net (surplus comercial), iar valoarea exporturilor lor a fost mai mare de 100.000 euro în fiecare trimestru din anul 2012.

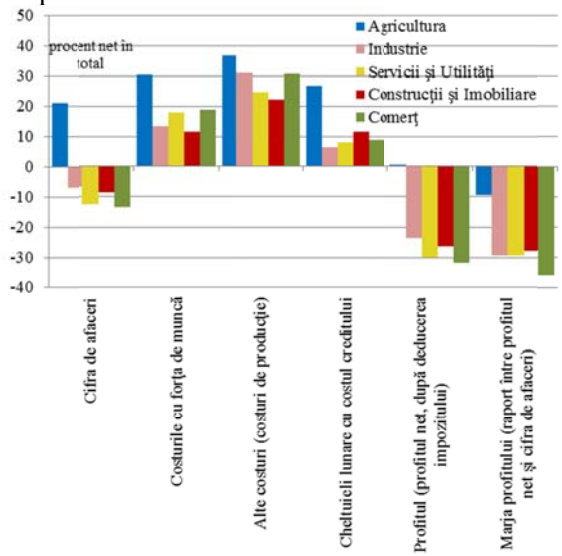
Anexă

Grafic 1: Evoluţia principalilor indicatori financiari în perioada aprilie – septembrie 2013, pentru companiile nefinanciare



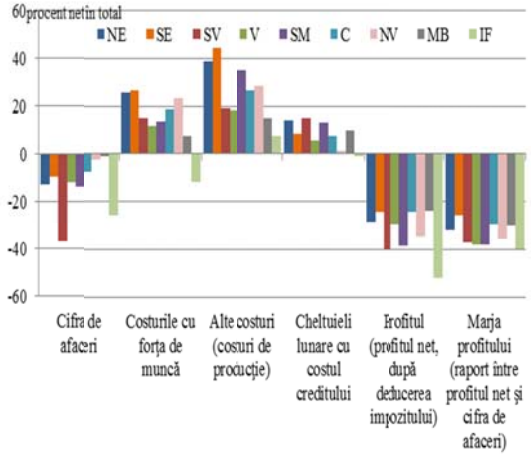
Nota: procentul se referă la companiile care au raportat o anumită evoluţie a indicatorului în total companii (întrebare cu grilă de notare: 1-a crescut, 2-a rămas constant, 3-a scăzut)

Grafic 2: Evoluţia principalilor indicatori financiari în perioada aprilie – septembrie 2013, pe principalele sectoare economice



Nota: procentul net se referă la diferenţa dintre procentul de companii care au raportat o creştere a indicatorului şi procentul de companii care au raportat o scădere a indicatorului (întrebare cu grilă de notare: 1-a crescut, 2-a rămas constant, 3-a scăzut)

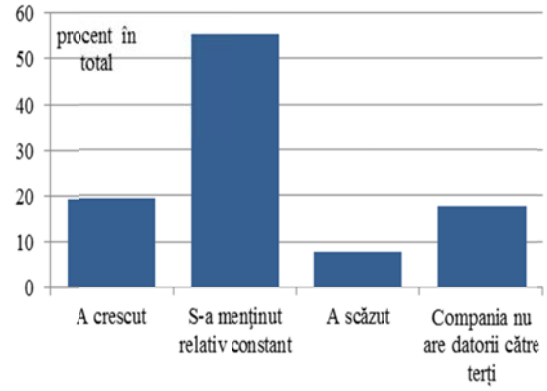
Grafic 3: Evoluţia principalilor indicatori financiari în perioada aprilie – septembrie 2013, pe principalele regiuni geografice



Nota 1: procentul net se referă la diferenţa dintre procentul de companii care au raportat o creştere a indicatorului şi procentul de companii care au raportat o scădere a indicatorului (întrebare cu grilă de notare: 1-a crescut, 2-a rămas constant, 3-a scăzut)

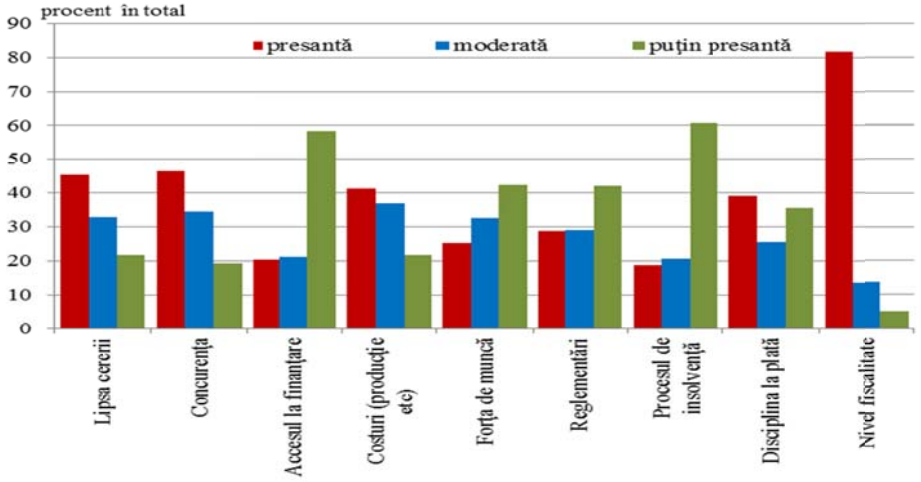
Nota 2: Explicare legendă: NE=Nord-Est; SE=Sud-Est; SV=Sud-Vest; V=Vest; SM=Sud-Muntenia; C=Centru; NV=Nord-Vest; MB=Municipiul Bucureşti; IF=Ilfov

Grafic 4: Evoluţia raportului datorii/active în perioada aprilie – septembrie 2013, pentru companiile nefinanciare



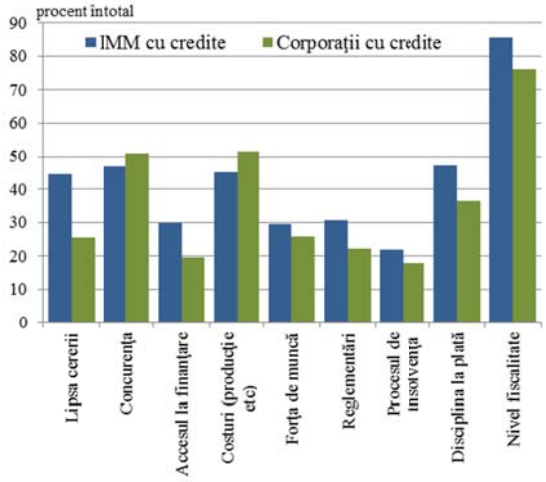
Nota:procentul în total se referă la numărul de companii care au selectat varianta de răspuns în total număr companii respondente (întrebare cu răspuns unic)

Grafic 5: Cele mai presante probleme ale companiilor nefinanciare în perioada aprilie – septembrie 2013



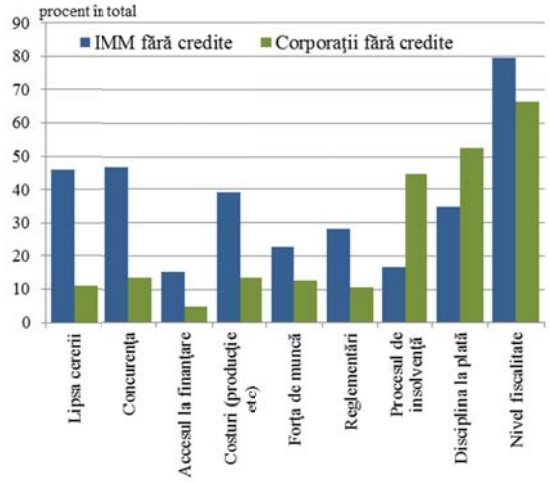
Nota: procentul în total se referă la numărul de companii care au notat problema cu unele din notele indicate (întrebare cu grilă de notare de la 1-cea mai presantă problemă, la 5-cea mai puţin presantă problemă), astfel presantă: notele 1 şi 2; moderată: nota 3; puţin presantă: notele 4 şi 5.

Grafic 6: Cele mai presante probleme în perioada aprilie – septembrie 2013 ale companiilor nefinanciare cu credite contractate[5]



Nota: procentul în total se referă la numărul de companii care au notat problema ca fiind presantă sau foarte presantă în total număr companii respondente (întrebare cu grilă de notare de la 1-cea mai presantă problemă, la 5-cea mai puţin presantă problemă)

Grafic 7: Cele mai presante probleme în perioada aprilie – septembrie 2013 ale companiilor nefinanciare fără credite contractate[6]

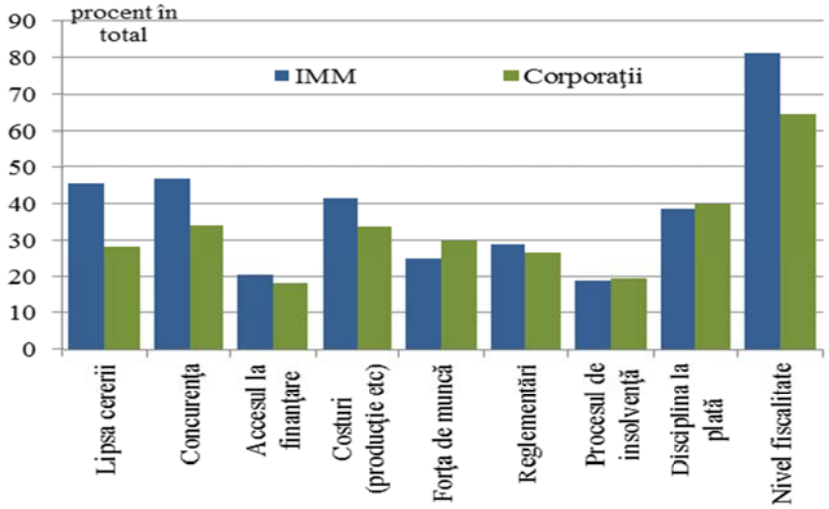


Nota: procentul în total se referă la numărul de companii care au notat problema ca fiind presantă sau foarte presantă în total număr companii respondente (întrebare cu grilă de notare de la 1-cea mai presantă problemă, la 5-cea mai puţin presantă problemă)

[5] Conform răspunsurilor companiilor care la întrebarea A7 nu au selectat punctul *Nu aveţi credite în derulare*, din cadrul chestionarului FCNEF

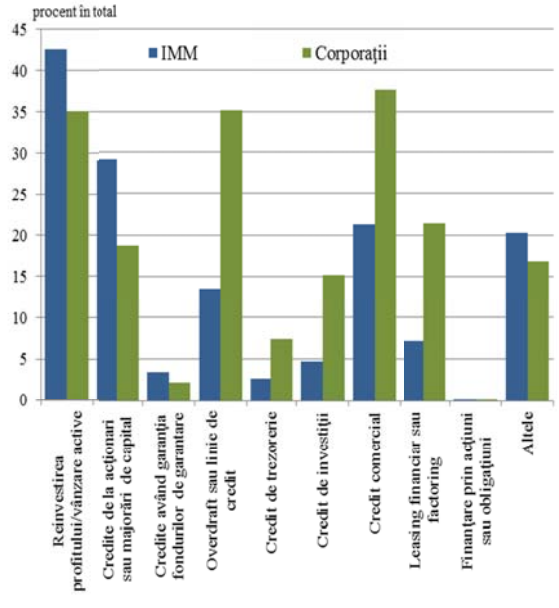
[6] Conform răspunsurilor companiilor care la întrebarea A7 au selectat punctul *Nu aveţi credite în derulare*, din cadrul chestionarului FCNEF

Grafic 8: Cele mai presante probleme ale IMM şi corporaţiilor în perioada aprilie – septembrie 2013



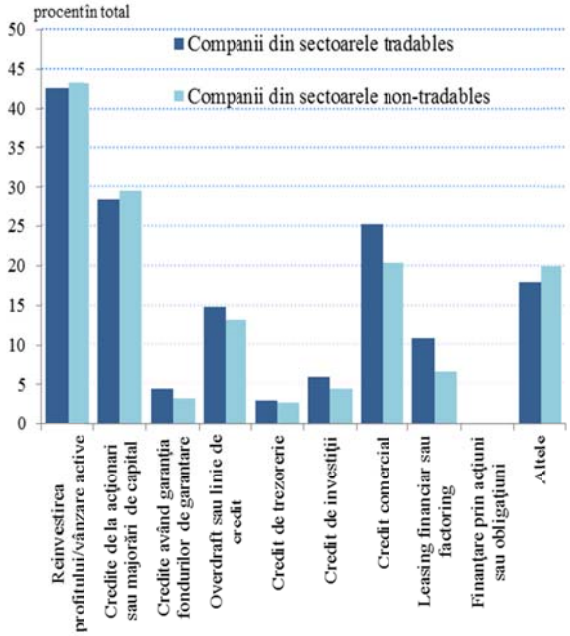
Nota: procentul în total se referă la numărul de companii care au notat problema ca fiind presantă sau foarte presantă în total număr companii respondente (întrebare cu grilă de notare de la 1-cea mai presantă problemă, la 5-cea mai puţin presantă problemă)

Grafic 9: Principalele surse de finanţare ale companiilor în perioada aprilie – septembrie 2013, pentru IMM şi corporaţii



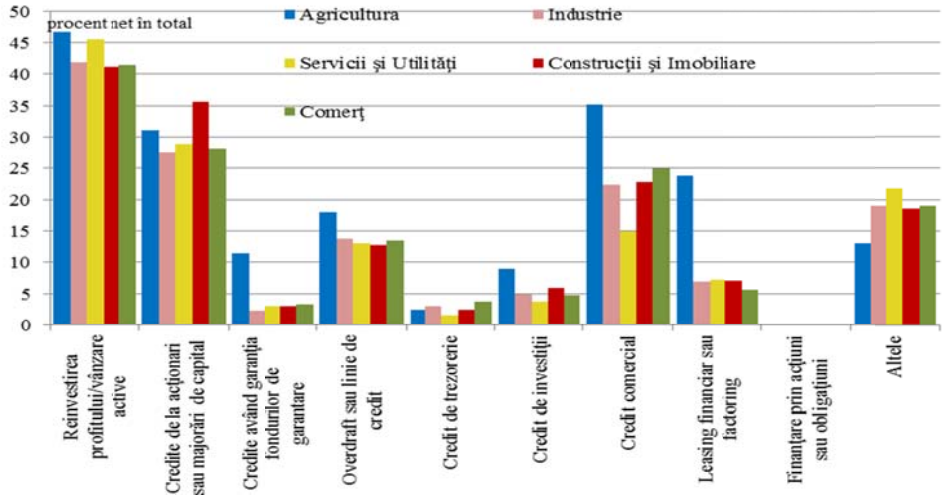
Nota: procentul în total se referă la numărul de companii care au selectat o sursă de finanţare în total număr companii respondente (întrebare care permite răspuns multiplu)

Grafic 10: Principalele surse de finanţare ale companiilor în perioada aprilie – septembrie 2013, în funcţie de sectoarele de bunuri comercializabile şi necomercializabile



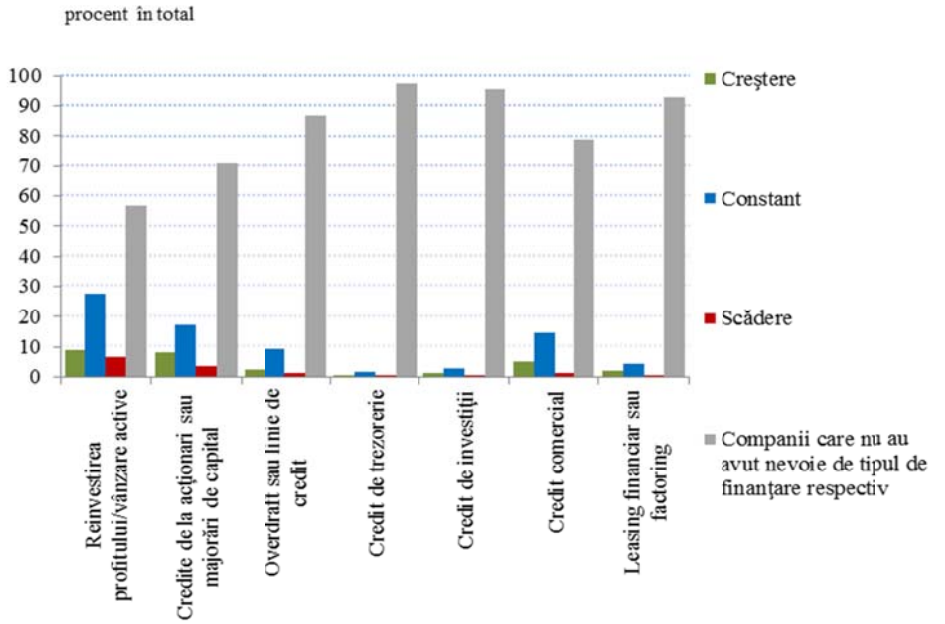
Nota: procentul în total se referă la numărul de companii care au selectat o sursă de finanţare în total număr companii respondente (întrebare care permite răspuns multiplu)

Grafic 11: Principalele surse de finanţare ale companiilor în perioada aprilie – septembrie 2013, pe principalele sectoare de activitate



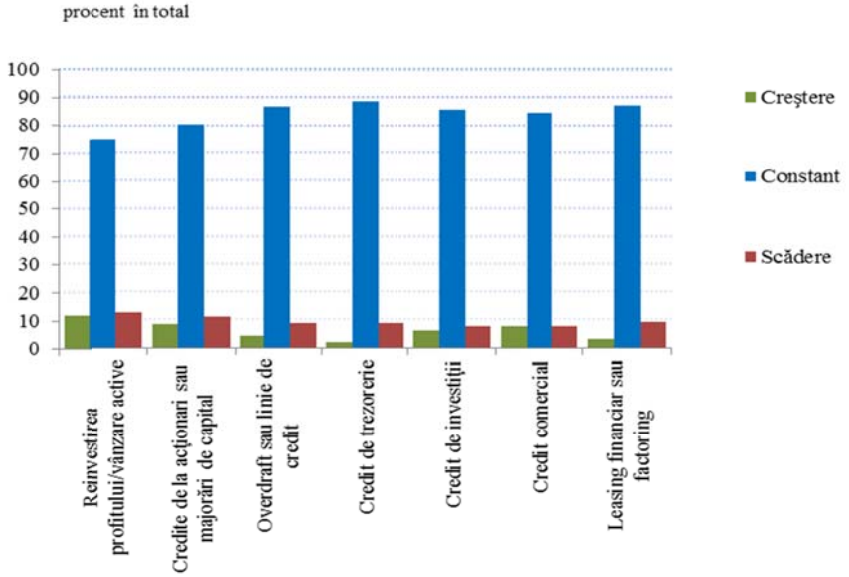
Nota: procentul în total se referă la numărul de companii care au selectat o sursă de finanţare în total număr companii respondente (întrebare care permite răspuns multiplu)

Grafic 12: Evoluţia principalelor surse de finanţare ale IMM şi corporaţiilor în perioada aprilie – septembrie 2013



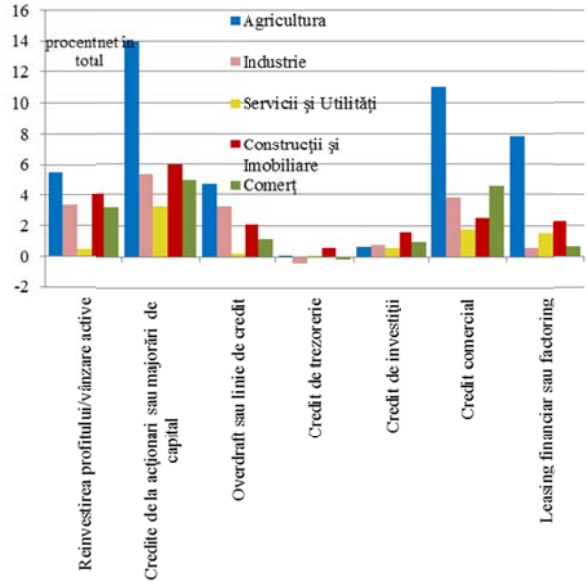
Nota: procentul se referă la companiile care au raportat o anumită evoluţie a sursei de finanţare în total companii (întrebare cu grilă de notare: 1 – a crescut, 2 – a rămas constant, 3 – a scăzut, 4 – firma nu a avut nevoie de acest tip de finanţare)

Grafic 13: Perspective de evoluţie a principalelor surse de finanţare ale IMM şi corporaţiilor pentru perioada octombrie 2013 – martie 2014



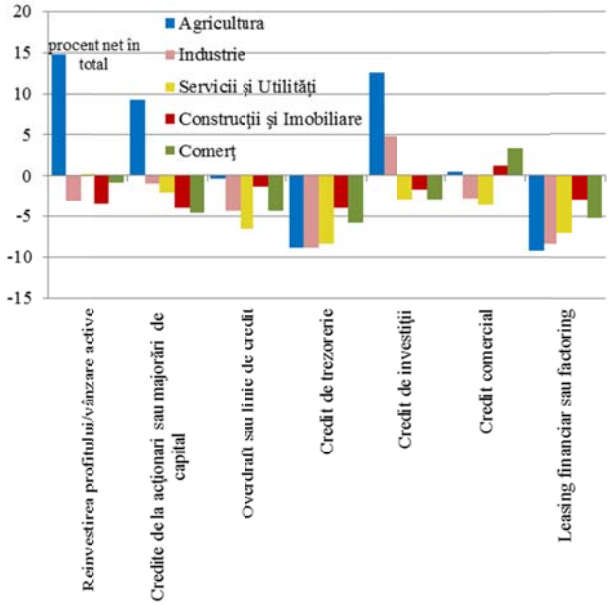
Nota: procentul se referă la companiile care au raportat o anumită evoluţie a sursei de finanţare în total companii (întrebare cu grilă de notare: 1 – va creşte, 2 – va rămâne constant, 3 – va scădea)

Grafic 14: Evoluţia principalelor surse de finanţare ale companiilor în perioada aprilie – septembrie 2013, pe principalele sectoare de activitate



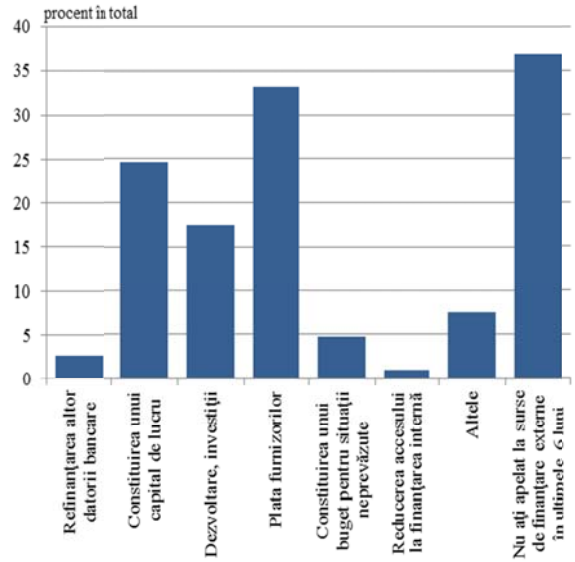
Nota: procentul se referă la diferenţa dintre procentul de companii care au raportat o creştere a disponibilităţii şi procentul de companii care au raportat o scădere a disponibilităţii (întrebare cu grilă de notare: 1-a crescut, 2-a rămas constant, 3-a scăzut)

Grafic 15: Perspective asupra evoluţiei principalelor surse de finanţare ale companiilor pentru perioada octombrie 2013 – martie 2014, pe principalele sectoare de activitate



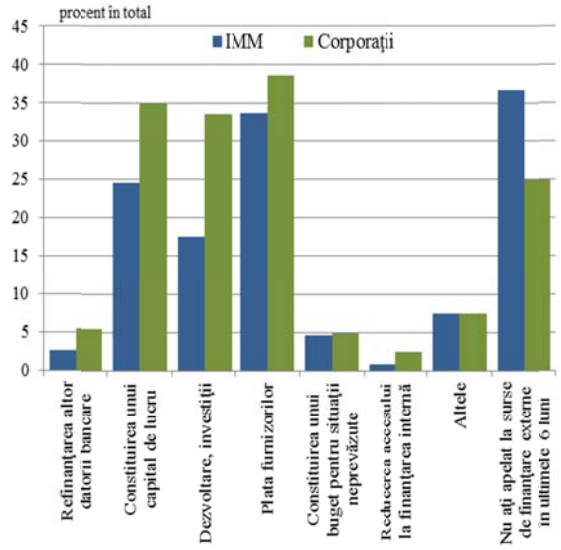
Nota: procentul se referă la diferenţa dintre procentul de companii care au raportat o creştere a disponibilităţii şi procentul de companii care au raportat o scădere a disponibilităţii (întrebare cu grilă de notare: 1-a crescut, 2-a rămas constant, 3-a scăzut)

Grafic 16: Principalele destinaţii ale finanţării atrase de companiile nefinanciare, în perioada aprilie – septembrie 2013



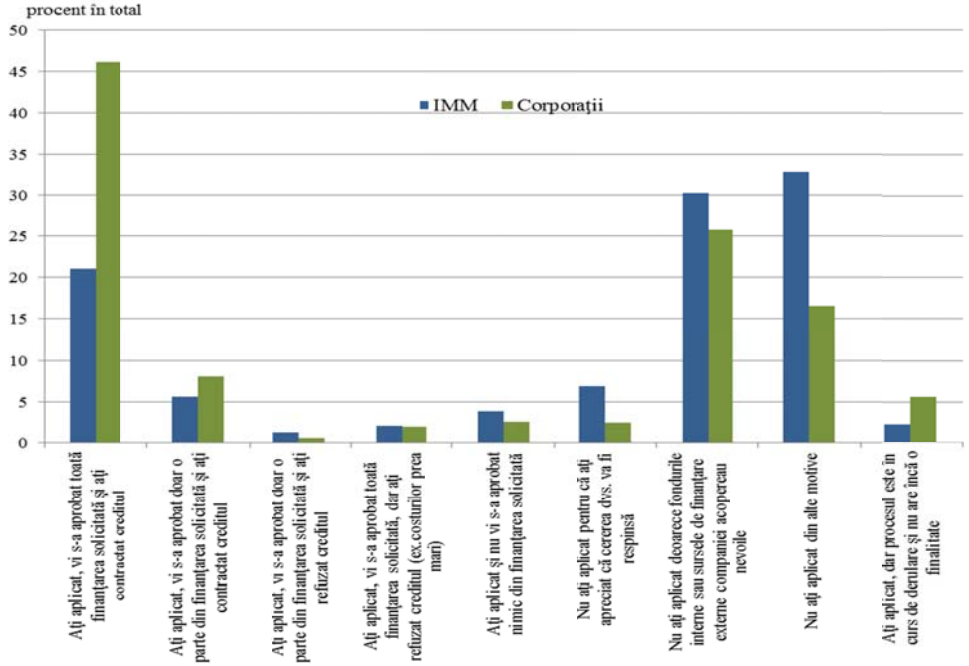
Nota: procentul în total se referă la numărul de companii care au selectat o opţiune de răspuns în total număr companii respondente (întrebare cu răspuns unic)

Grafic 17: Principalele destinaţii ale finanţării atrase de IMM şi corporaţii, în perioada aprilie – septembrie 2013



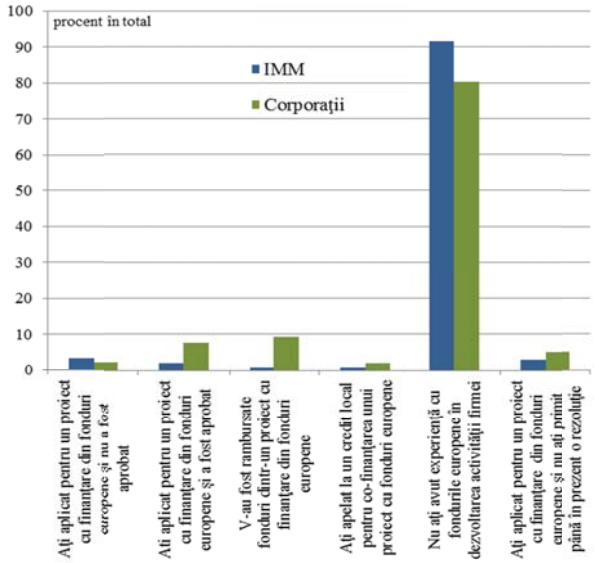
Nota: procentul în total se referă la numărul de companii care au selectat o opţiune de răspuns în total număr companii respondente (întrebare cu răspuns unic)

Grafic 18: Rata de succes a IMM şi corporaţiilor în accesarea de finanţare de la bănci şi IFN în perioada aprilie – septembrie 2013



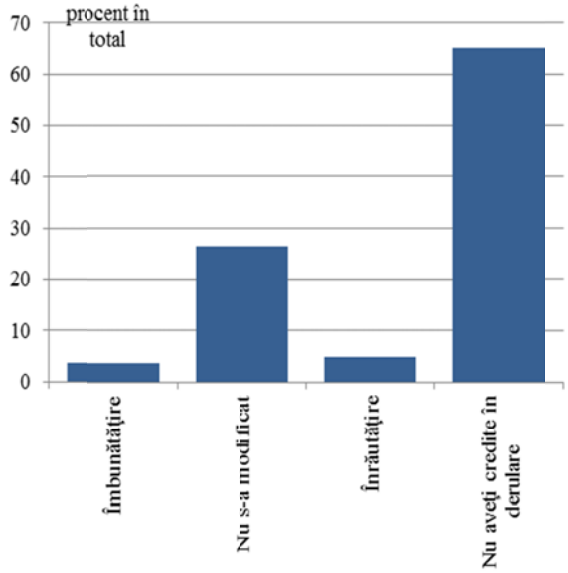
Nota: procentul în total se referă la numărul de companii care au selectat o variantă de răspuns în total număr companii respondente (întrebare care permite răspuns multiplu)

Grafic 19: Accesarea fondurilor europene în perioada aprilie – septembrie 2013, de către IMM şi corporaţii



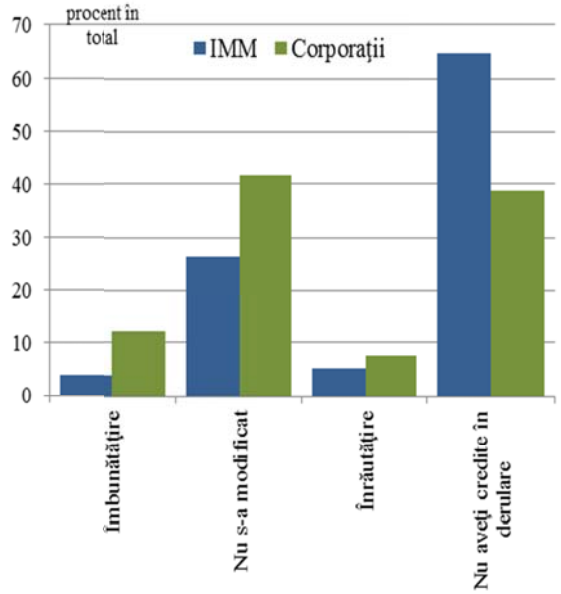
Nota: procentul în total se referă la numărul de companii care au selectat o variantă de răspuns în total număr companii respondente (întrebare care permite răspuns multiplu)

Grafic 20: Relaţia companiilor nefinanciare cu băncile şi IFN, în perioada aprilie – septembrie 2013



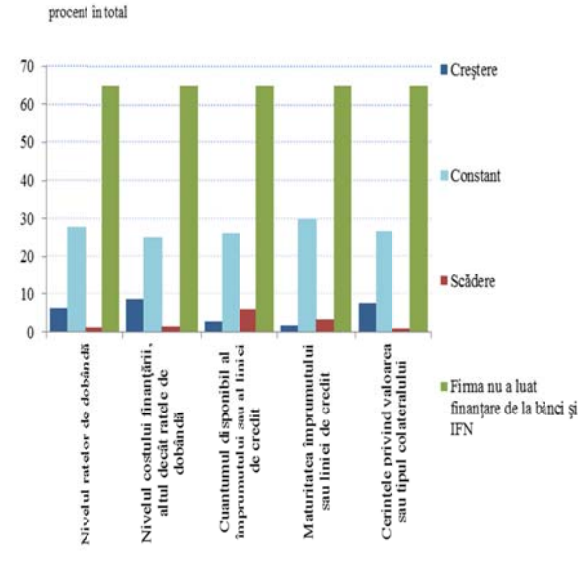
Nota: procentul în total se referă la numărul de companii care au selectat o variantă de răspuns în total număr companii respondente (întrebare cu răspuns unic)

Grafic 21: Relaţia IMM şi corporaţii cu băncile şi IFN, în perioada aprilie – septembrie 2013



Nota: procentul în total se referă la numărul de companii care au selectat o variantă de răspuns în total număr companii respondente (întrebare cu răspuns unic)

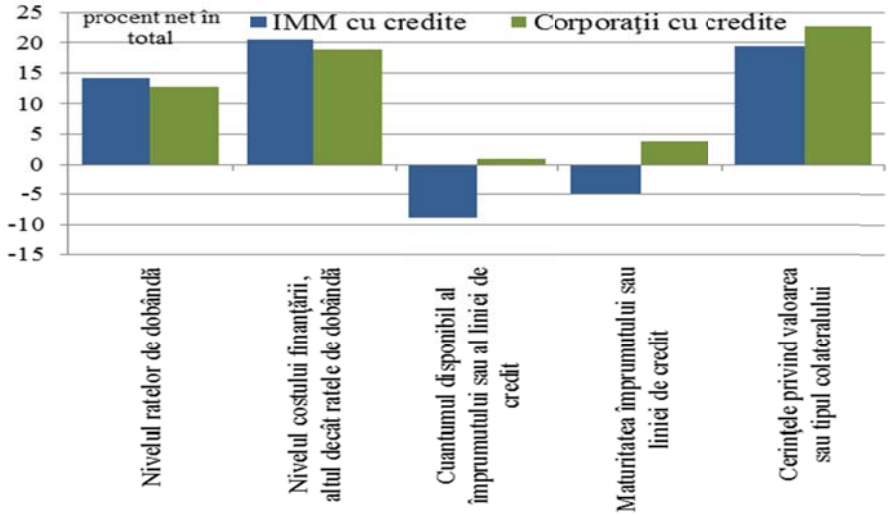
Grafic 22: Percepţia companiilor nefinanciare cu credite în derulare, asupra termenilor şi condiţiilor aplicate de bănci şi IFN, în perioada aprilie – septembrie 2013



Nota: procentul se referă la companiile care au raportat o anumită evoluţie a factorului în total companii (întrebare cu grilă de notare: 1 – a crescut, 2 – a rămas constant, 3 – a scăzut,

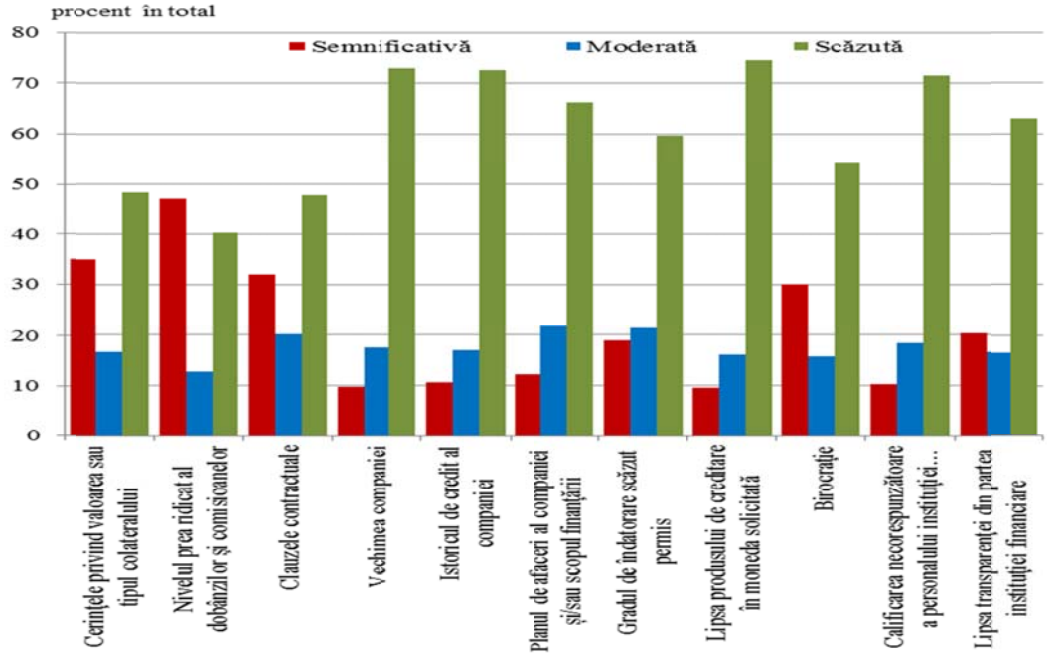
4 – firma nu a avut nevoie de finanţare de la bănci şi IFN)

Grafic 23: Percepţia IMM şi corporaţiilor cu credite în derulare, asupra termenilor şi condiţiilor aplicate de bănci şi IFN, în perioada aprilie – septembrie 2013



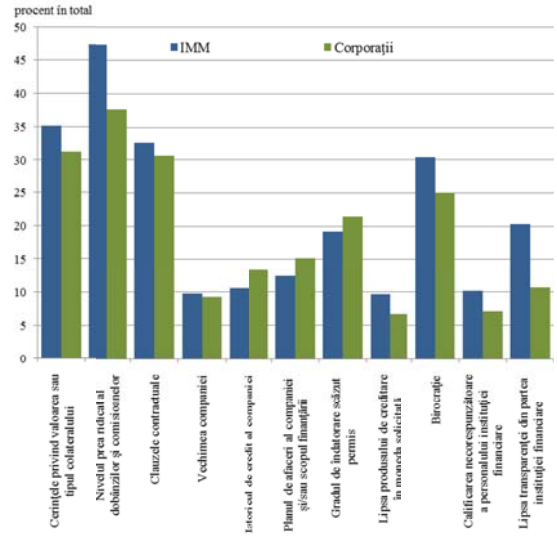
Nota: procentul net se referă la diferenţa dintre procentul de companii care au raportat o înăsprire şi procentul de companii care au raportat o relaxare a factorului

Grafic 24: Dificultăţile întâmpinate de companiile nefinanciare în accesarea de finanţare de la bănci şi IFN, în perioada aprilie – septembrie 2013



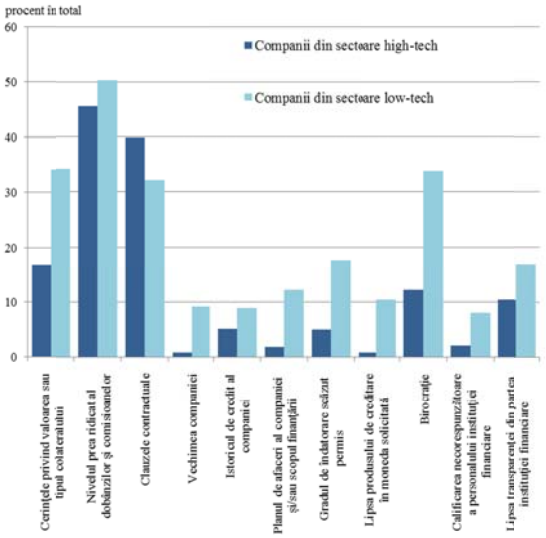
Nota: procentul în total se referă la numărul de companii care au notat factorul cu unele din notele indicate (întrebare cu grilă de notare de la 1-foarte mare, la 5-foarte scăzută), astfel semnificativă: notele 1 şi 2; moderată: nota 3; scăzută: notele 4 şi 5.

Grafic 25: Dificultăţile întâmpinate de IMM şi corporaţii, în accesarea de finanţare de la bănci şi IFN, în perioada aprilie – septembrie 2013



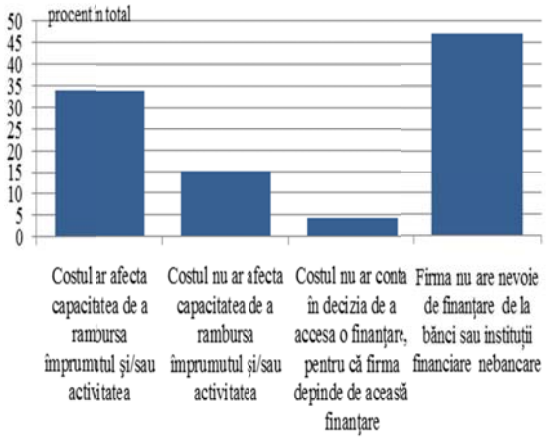
Nota: procentul în total se referă la numărul de companii care au selectat dificultatea ca foarte mare sau mare în total număr companii respondente (întrebare cu grilă de notare de la 1-foarte mare, la 5-foarte scăzută)

Grafic 26: Dificultăţile întâmpinate de companiile nefinanciare în accesarea de finanţare de la bănci şi IFN, în perioada aprilie – septembrie 2013, în funcţie de gradul de tehnologizare al sectoarelor de activitate[7]



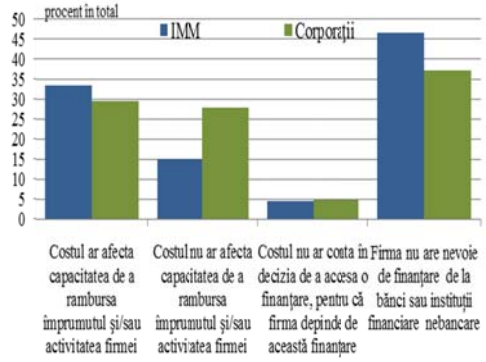
Nota 1: procentul în total se referă la numărul de companii care au selectat dificultatea ca foarte mare sau mare în total număr companii respondente (întrebare cu grilă de notare de la 1-foarte mare, la 5-foarte scăzută)
Nota 2: sectoarele *high-tech* cuprind sectoare *high-tech* şi *medium high-tech*, iar sectoarele *low-tech* cuprind sectoare *low-tech* şi *medium low-tech*

Grafic 27: Costul finanţării pentru companiile nefinanciare, în septembrie 2013



Notă: procentul în total se referă la numărul de companii care au selectat o variantă de răspuns în total număr companii respondente (întrebare cu răspuns unic)

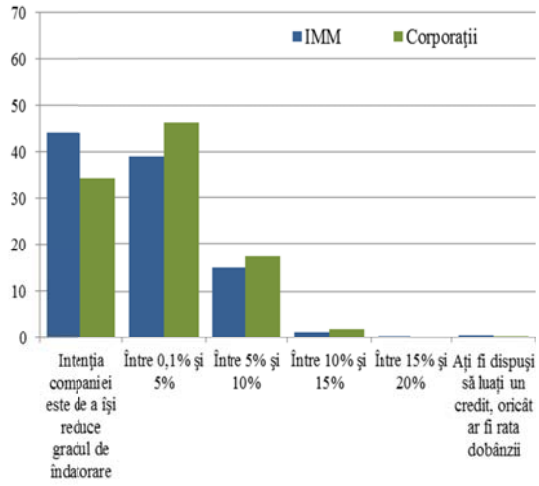
Grafic 28: Costul finanţării pentru IMM şi corporaţii, în septembrie 2013



Notă: procentul în total se referă la numărul de companii care au selectat o variantă de răspuns în total număr companii respondente (întrebare cu răspuns unic)

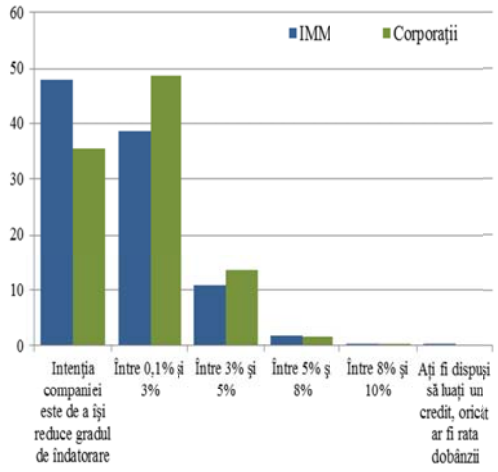
[7] Grupare conform Eurostat

Grafic 29: Percepţia asupra rata maxime a dobânzii pentru un credit în lei, în septembrie 2013



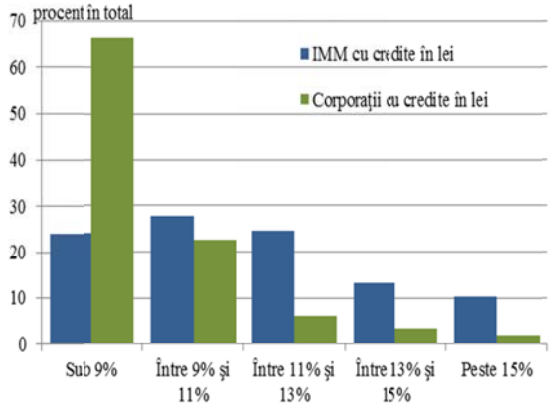
Notă: procentul în total se referă la numărul de companii care au selectat o variantă de răspuns în total număr companii respondente (întrebare cu răspuns unic)

Grafic 30: Percepţia asupra rata maxime a dobânzii pentru un credit în euro, în septembrie 2013



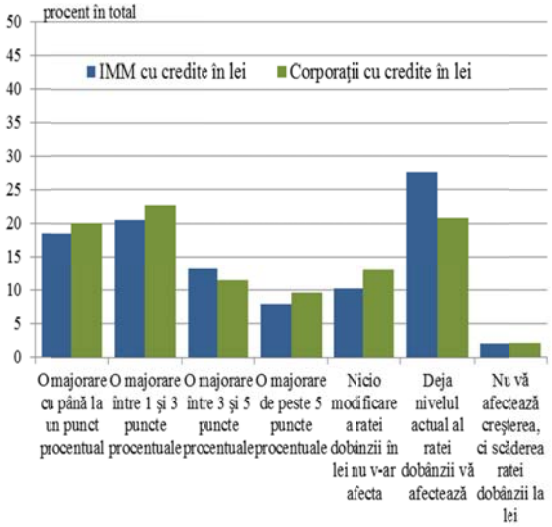
Notă: procentul în total se referă la numărul de companii care au selectat o variantă de răspuns în total număr companii respondente (întrebare cu răspuns unic)

Grafic 31: Rata medie a dobânzii la creditele în lei pentru companiile nefinanciare care deţin credite în lei, în septembrie 2013



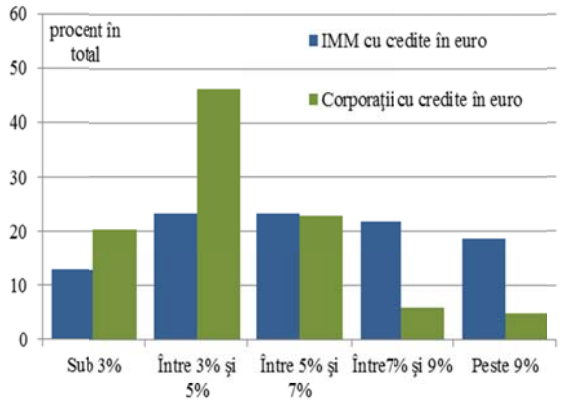
Notă: procentul în total se referă la numărul de companii care au selectat o variantă de răspuns în total număr companii respondente (întrebare cu răspuns unic)

Grafic 32: Percepţia companiilor nefinanciare asupra unor posibile modificări viitoare privind rata dobânzii la credite în lei, în septembrie 2013



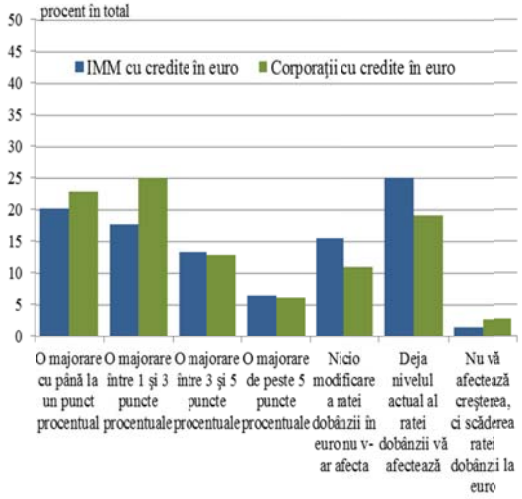
Notă: procentul în total se referă la numărul de companii care au selectat o variantă de răspuns în total număr companii respondente (întrebare cu răspuns unic)

Grafic 33: Rata medie a dobânzii la creditele în euro pentru companiile nefinanciare care deţin credite în euro, în septembrie 2013



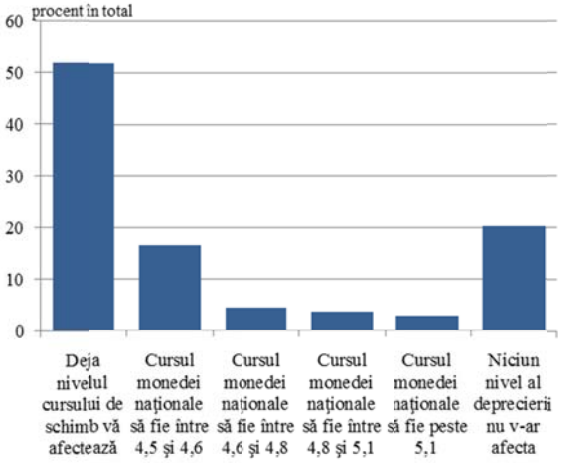
Notă: procentul în total se referă la numărul de companii care au selectat o variantă de răspuns în total număr companii respondente (întrebare cu răspuns unic)

Grafic 34: Percepţia companiilor nefinanciare asupra unor posibile şocuri viitoare privind rata dobânzii la credite în euro, în septembrie 2013



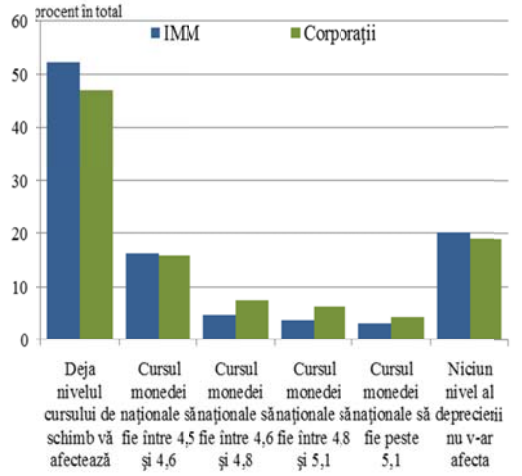
Notă: procentul în total se referă la numărul de companii care au selectat o variantă de răspuns în total număr companii respondente (întrebare cu răspuns unic)

Grafic 35: Percepţia asupra posibilităţii de depreciere a monedei naţionale a companiilor nefinanciare, în septembrie 2013



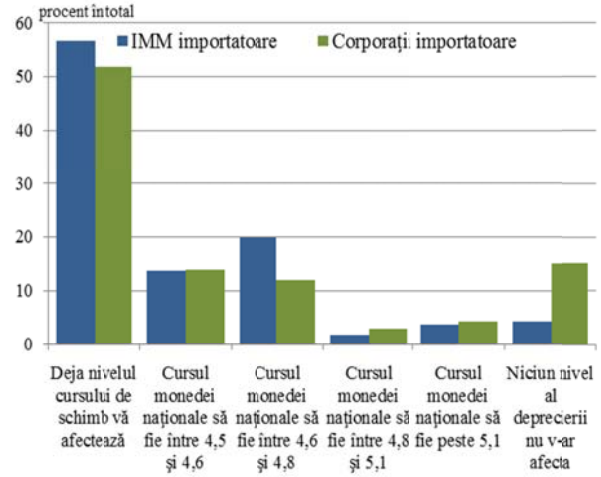
Notă: procentul în total se referă la numărul de companii care au selectat o variantă de răspuns în total număr companii respondente (întrebare cu răspuns unic)

Grafic 36: Percepţia asupra posibilităţii de depreciere a monedei naţionale a companiilor IMM şi corporaţii, în septembrie 2013



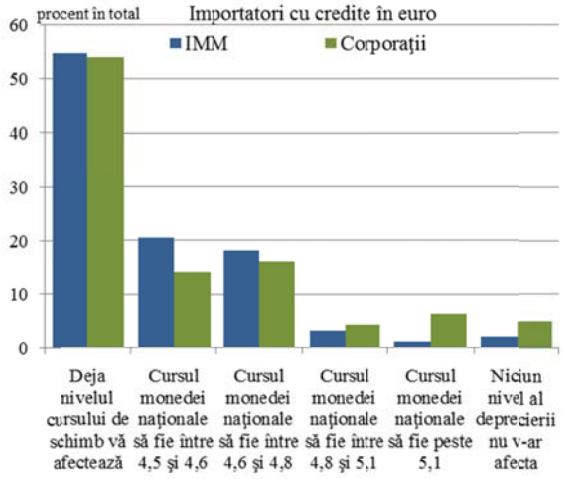
Notă: procentul în total se referă la numărul de companii care au selectat o variantă de răspuns în total număr companii respondente (întrebare cu răspuns unic)

Grafic 37: Percepţia asupra posibilităţii de depreciere a monedei naţionale a companiilor importatoare (IMM şi corporaţii), în septembrie 2013



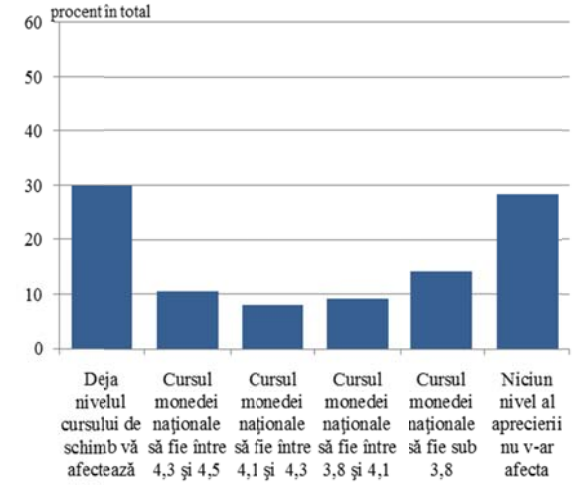
Notă: procentul în total se referă la numărul de companii care au selectat o variantă de răspuns în total număr companii respondente (întrebare cu răspuns unic)

Grafic 38: Percepţia asupra posibilităţii de depreciere a monedei naţionale a companiilor importatoare cu credite în euro (IMM şi corporaţii), în septembrie 2013



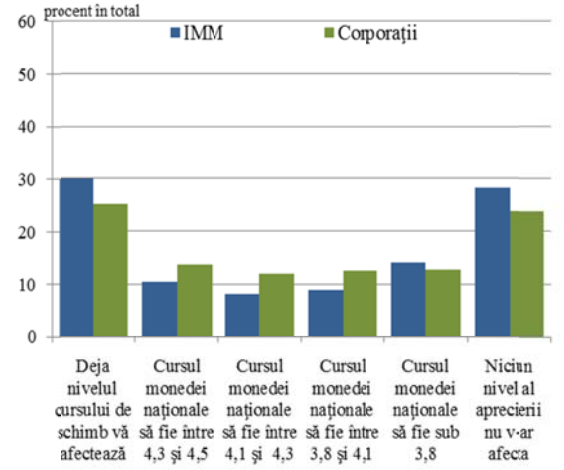
Notă: procentul în total se referă la numărul de companii care au selectat o variantă de răspuns în total număr companii respondente (întrebare cu răspuns unic)

Grafic 39: Percepţia asupra posibilităţii de apreciere a monedei naţionale a companiilor nefinanciare, în septembrie 2013



Notă: procentul în total se referă la numărul de companii care au selectat o variantă de răspuns în total număr companii respondente (întrebare cu răspuns unic)

Grafic 40: Percepţia asupra posibilităţii de apreciere a monedei naţionale a companiilor nefinanciare IMM şi corporaţii, în septembrie 2013



Notă: procentul în total se referă la numărul de companii care au selectat o variantă de răspuns în total număr companii respondente (întrebare cu răspuns unic)